

Carretera Reial

L'Hospitalet de Llobregat

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Carretera de Collblanch
Alçada: 77

Coordenades:

Latitud: 41.37621
Longitud: 2.10375
UTM Est (X): 425054
UTM Nord (Y): 4580909

Classificació

Número de fitxa: 08101 - 468
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Estructural
Titularitat: Pública
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 24/04/2018 - 02:00

Descripció

En relació al traçat de la Via Augusta al pas pel Llobregat, Xavier Menéndez i Josep Maria Solias (1997) defensen que tant el Camí ral com el de Provençana responen a una mateixa realitat que s'originaria en època romana. Creuen que els dos camins són alternatius i complementaris i conformen ambdòs la Via Augusta de Barcelona al Llobregat i a Martorell.

A la Plaça d'Espanya de Barcelona es localitza una important cruïlla de camins en època medieval, el Coll d'Inforcats, topònim derivat de "forca", que indicaria bifurcació de camí (no falta qui sosté que el nom es

deu exclusivament al fet de que en aquest punt s'ajusticiaven els condemnats a la forca). En aquest indret existí posteriorment una creu molt important, la Creu Coberta. Des d'aquí es bifurcaven el Camí Ral per Esplugues, la Carretera de Santa Eulàlia de Provençana i alguns camins cap a Montjuïc, com la carretera del Port. En època romana, aquesta bifurcació ja devia existir, i és per on es creu que la Via Augusta es dividia en dos: el camí que anava per Esplugues i per la Vall de Verç (futur camí Ral), seguint l'eix de les actuals carreteres de la Creu Coberta i de Sants, i el camí que anava per Provençana (L'Hospitalet) i Cornellà, seguint l'actual carretera de la Bordeta. Ambdós ramals seguien rutes diferenciades fins a Sant Feliu de Llobregat. Les rieres, que del Collserola es dirigien cap el mar, que travessava la Via en aquest primer tram (fins Inforcats) són la Rambla (riera de l'Areny, de Collserola o de Sant Miquel), torrents de la Creu d'en Malla i de Bargalló, riera de Magòria i riera de Valldonzella.

Des dels Inforcats, el tram més curt de la Via Augusta és el que coincideix amb l'antic Camí Reial o Ral. Aquest, des d'època medieval, seguí l'antiga ruta romana, i justament ha estat la ruta per anar a Tarragona i el centre de la Península fins fa pocs segles. El Camí Ral va ser substituït per la Carretera Reial, construïda per Carles III al segle XVIII (la qual prefigura l'actual N-II cap a Lleida i Madrid). La Via enfilava prop d'on avui discorre la Carretera de la Creu Coberta, i després, seguia per les carreteres de Sants i de Collblanc, (ja al terme de L'Hospitalet) i per l'antiga Travessera de Collblanc, on es connectava amb l'antic camí medieval de la Travessera o Via Francisca, una carretera longitudinal que travessava el Pla de Barcelona i que formava part de la retícula de la centuriatio de Barcino. En aquest primer tram, la via ha travessat les rieres de Sants, d'Escuder, Riera Blanca i Torrent Gornal. L'únic jaciment del recorregut és la necròpoli del carrer Begur, a uns 300 m. També tenim un topònim medieval, Ad Quartum, localitzat en aquest sector, prop del Torrent Gornal, i que amb seguretat ens indica la milla IV de la via. També tenim registrada la veu Quinçà (Chinchiano, Quintiano, Quinzanum, Quiziano) a prop (i relacionat amb) Ad Quartum, que podria fer referència a la milla V de la via. Però és més probable que es tracti d'un antropònim, és a dir, d'un topònim derivat del nom d'un antic possessor romà (Quintius) (MORÁN, 1982:35 i 1994:318). Per altra banda, La Vall de Quart, amb els dos topònims citats, s'ubica en una zona per la que tant passava el camí Ral com el camí de Provençana, per la qual cosa aquests topònims de via no ens ajuden a identificar el camí principal.

El camí, seguint el Torrent Gornal, entra a Esplugues pel carrer del Raval de Sant Mateu (identificada com a Via Augusta per historiadors locals com CARBONELL, 1949; i SANAHUJA, VILARDELL, 1988) i segueix per la Sagrera.

Història

La reconstrucció i millora de la carretera d'Aragó i Madrid (l'actual N-II) impulsada per Carles III en 1764 revitalitzà la zona nord del terme. Així, a Collblanc s'instal·là un hostel de viatgers i s'iniciaren les obres de construcció de la torre de la Pubilla Casas i de reconstrucció de Can Rigalt.

Bibliografia

- MENÉNDEZ, Xavier; SOLÍAS, Josep Maria (1997). La via Augusta de Barcelona a Martorell. dins CASTELLVÍ, G.; COMPS, J.P.; KOTARBA, J.; PEZIN, A, (EDS.) Voies romanes du Rhône à l'Ébre: Via Domitia et Via Augusta. DOCUMENTS D'ARCHÉOLOGIE FRANÇAISE (DAF) núm. 61. Ministère de la Culture - CNRS. Paris, 1997.(pp. 157-167).
- MORÁN, Josep (1982). Els noms de lloc al Baix Llobregat; dins I Jornades d'estudi sobre el Baix Llobregat. Centre d'Estudis Comarcals del B.Ll. Sant Feliu de Llobregat.
- PALET I MARTÍNEZ, JOSEP MA. (1997). Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'alt medieval. Segles II -I aC. - X-XI dC. Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona, 1. Centre d'Arqueologia de la Ciutat. ICUB. Ajuntament de Barcelona.